

Vergaderjaar 2011–2012

33 287

Wijziging van enkele belastingwetten (Wet uitwerking fiscale maatregelen begrotingsakkoord 2013)

G

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 6 juli 2012

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Algemeen	1
2. Inleiding	1
2.1. Economische effecten	1
2.2. Onderbouwing	3
2.3. Terugwerkende kracht	3
3. Btw-schuif	4
4. Vergroening	4
4.1. Niet afschaffen leidingwaterbelasting	4
4.2. Pakket heffingskorting groen beleggen	5
5. Overige onderwerpen	5
5.1. Werkgeversheffingen hoge lonen en excessieve vertrekvergoedingen	5
5.2. Verlaagd btw-tarief podiumkunsten en kunstvoorwerpen	7
5.3. Niet afschaffen belasting op alcoholvrije dranken	8
6. Budgettaire aspecten	8

1. Algemeen

Het kabinet heeft met belangstelling kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de PvdA en de SP naar aanleiding van de memorie van antwoord. Bij de beantwoording is zo veel mogelijk de volgorde in het verslag aangehouden.

2. Inleiding

2.1 Economische effecten

De leden van de fractie van de PvdA vragen om een cijfermatige onderbouwing van de verwachte macro-economische effecten van het voorliggende wetsvoorstel inclusief uitverdieneffecten alsmede gedetailleerd inzicht in de gedragsveronderstellingen waarop deze zijn gebaseerd. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft een integrale doorrekening gemaakt

van het Begrotingsakkoord 2013. Het is gebruikelijk dat het CPB een integrale doorrekening maakt van kabinetsplannen en geen separate integrale doorrekeningen van deelplannen. De gevraagde effecten zijn derhalve niet beschikbaar.

Volgens de leden van de fractie van de PvdA leidt het voorliggende pakket lastenverzwaringen van € 5,3 miljard tot een daling van de economische groei, een toename van de werkloosheid en een daling van de koopkracht in 2013. Zij vragen of het kabinet deze mening deelt. De lastenverzwaringen hebben op korte termijn een negatief effect op de economische groei en de werkloosheid, maar het CPB laat duidelijk zien dat dit effect beperkt is. Over de periode 2013–2017 ligt de groei als gevolg van het Begrotingsakkoord 2013 0,3% lager. De effecten van het Begrotingsakkoord 2013 op de jaarlijkse statische koopkracht zijn in dezelfde periode nul. Tegenover de economische effecten op korte termijn staan stabiele overheidsfinanciën als voorwaarde voor een stabiele economische groei op lange termijn. Volgens het CPB heeft het Begrotingsakkoord 2013 een opwaarts effect op de structurele werkgelegenheid van 0,4%. Doordat het hogere btw-tarief vanaf 2013 in toenemende mate wordt gecompenseerd door een lagere inkomsten- en loonbelasting, wordt het belastingstelsel sterker en functioneert de arbeidsmarkt beter op middellange termijn. Het Begrotingsakkoord 2013 verbetert bovendien de houdbaarheid met 1,8% BBP (€ 12 miljard). Tevens drukken gezonde overheidsfinanciën de rente. Dit vertaalt zich in lagere rentelasten voor bedrijven en dus meer mogelijkheden tot investeringen die de groei aanwakkeren.

De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op het betoog van de hoogleraren Bovenberg en Jacobs, gepubliceerd in *Economisch Statistische Berichten*, waarin deze economen beargumenteren dat de uitverdieneffecten op korte termijn waarschijnlijk groter zullen zijn dan het CPB nu raamt. Er is een levendige wetenschappelijke discussie over de omvang van budgettaire multipliers die door de crisis extra aandacht heeft gekregen. Jacobs en Bovenberg betogen dat multipliers op dit moment hoger zijn vanwege de crisis. Tegelijkertijd komt er in de academische discussie ook steeds meer aandacht voor de interactie tussen schuldniveau's van de overheid en de multipliers. Zo vindt een recent paper van Ilzetzki, Mendoza en Vegh dat bij hoge schuldniveau's (>60% BBP) de multiplier snel afneemt.¹ Ook een van de door Bovenberg en Jacobs aangehaalde studies van Auerbach en Gorodnichenko vindt een dergelijk effect (bij schulden rond 100%), ongeacht of een land in een recessie verkeert of niet.² De inschatting van de effecten van het Begrotingsakkoord 2013 is gebaseerd op de ramingen van het CPB, de rekenmeesters van de overheid. Het CPB rekent met uitverdieneffecten, hetgeen de groei in de jaren 2013–2017 zal vertragen met gemiddeld 0,3%-punt per jaar. Dit is een onafhankelijke inschatting.

De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op de mening van de economieredacteur Egbert Kalse van *NRC Handelsblad* die stelt dat het vertrouwen pas weer kan groeien bij perspectief op economische groei en koopkrachtverbetering. Het klopt dat het vertrouwen laag is. Mensen in Nederland maken zich zorgen over de eurocrisis en hebben te maken met dalende huizenprijzen. Het vertrouwen zal inderdaad groeien naarmate er meer geloofwaardig perspectief wordt geboden op economische groei en koopkrachtverbetering. Daarom worden maatregelen genomen die hieraan bijdragen. Doorgaan met schuld op schuld stapelen en het uitstellen van de nodige maatregelen helpt niet. Er is dan misschien op korte termijn een hogere koopkracht, maar mensen weten dat de klap die nog moet komen alleen maar groter wordt. Bovendien blijven ze onzeker over hoe die klap hen zal treffen. Dit draagt niet bij aan vertrouwen. Het Begrotingsakkoord 2013 biedt bedrijven en consumenten perspectief.

¹ Zie: http://personal.lse.ac.uk/ilzetzki/research/IMV_032612.pdf

² Zie: <http://www.nber.org/chapters/c12634.pdf>

Geen perspectief op hogere schulden en hogere rentes, maar op gezonde overheidsfinanciën die ruimte bieden voor een krachtige private sector. Dit vormt een stevige vertrouwensbasis voor burgers en bedrijven om te consumeren en investeren.

2.2 Onderbouwing

De leden van de fractie van de PvdA vragen naar een reactie op de individuele kritieken op de bevindingen van Reinhart en Rogoff. Hierbij verwijzen zij naar een zevental artikelen (columns en wetenschappelijke artikelen). In de column van Krugman van 1 juli 2010¹, het artikel van Christina Romer en David Romer in de *American Economic Review*², de column van Financial Times columnist Martin Wolf³ en het artikel in Finance and Development van Ball, Leigh en Lougani⁴ waar de leden van de fractie van de PvdA naar verwijzen ontbreekt een verwijzing naar of kritiek op het onderzoek van Reinhart en Rogoff. In de column van Krugman van 10 augustus 2010¹ is het kritiekpunt dat onduidelijk is of de causaliteit loopt van lage groei naar hoge schuld, of van hoge schuld naar lage groei. Hij stelt dat de opheldering die daarover wordt gegeven in een VOX-column van Reinhart en Rogoff⁵ geen opheldering geeft. Hierbij is Krugman selectief in het citeren van deze column. Een voorbeeld daarvan is het negeren van de verwijzing die Reinhart en Rogoff geven naar onderzoek van IMF-economen Kumar en Woo⁶ die laten zien dat een hoog *initieel* schuldniveau samenhangt met lagere groei in de jaren daarna. Dit is bewijs dat de causaliteit ten minste ook loopt van hoge schuld naar lage groei. De column van Shiller⁷ heeft twee kritiekpunten. Ten eerste wijst hij net als Krugman op het punt van omgekeerde causaliteit, dat wordt hierboven geadresseerd. Ten tweede wijst hij erop dat de 90%-grens arbitrair gekozen is omdat «it turns out that growth rates decline in *all of* these categories as the debt-to-GDP ratio increases, only somewhat more in the last category». Dit versterkt in principe het argument om ook bij lage schuld niveaus verdere schuldoploop te voorkomen om de groei te beschermen. Reinhart en Rogoff ontkennen niet dat dit verband ook bij lagere schuld niveaus gevonden wordt, maar geven aan dat de effecten daar wel zodanig kleiner zijn dat er niet gesproken kan worden over een «systematic relationship»⁸. Verder stellen ze: «We do not pretend to argue that growth will be normal at 89% and subpar (about 1% lower) at 91% debt/GDP any more than a car crash is unlikely at 54mph and near certain at 56mph. However, mapping the theoretical notion of «*vulnerability regions*» to bad outcomes by necessity involves defining thresholds, just as traffic signs in the US specify 55mph (these methodology issues are discussed in Kaminsky and Reinhart 1999).» Nersisyan en Wray van het Levy Institute⁵ geven geen uitgebreide kritiek op de empirische schattingen van Reinhart en Rogoff, maar wijzen erop dat een hoge schuld niet tot een crisis hoeft te leiden omdat een overheid altijd de mogelijkheid heeft om via monetaire financiering aan deze schuld te voldoen. Daarom zou de conclusie van Reinhart en Rogoff niet gelden voor de Verenigde Staten. Nersisyan en Wray geven daarbij aan dat hun argument niet opgaat voor landen in de eurozone zoals Nederland omdat die niet beschikken over een eigen munt.

2.3 Terugwerkende kracht

De leden van de fractie van de PvdA stellen een vraag over de passage in de memorie van antwoord dat «de structurele verlaging van de overdrachtsbelasting en de verlaging van het btw-tarief op podiumkunsten en kunstvoorwerpen per 1 juli 2012 in werking treden.» Zij vragen of deze tekst niet voorbarig is aangezien deze datum inmiddels gepasseerd is. De tekst is inderdaad niet volledig zuiver geformuleerd. Voor

¹ Krugman, P. (2010) «Reinhart And Rogoff Are Confusing Me», The New York Times, 11 augustus 2010.

² Romer, C. en Romer, D. (2010) The macroeconomic effects of tax changes: estimates based on a new measure of fiscal shocks, *American Economic Review*, 100(3), 763–801.

³ Wolf, M. (2011) «A disastrous failure at the summit», *Financial Times*, 13 december 2011.

⁴ Ball, L., Leigh, D. en Lougani, P. (2011) Painful medicine, *Finance and Development*, 48(3), 20–23.

⁵ Nersisyan, Y. en Randall Wray, L. (2010) Does excessive sovereign debt really hurt growth? A critique of This time is Different, by Reinhart and Rogoff, *Levy Economics Institute Working Paper*, 603(juni).

⁶ <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp10174.pdf>

⁷ Shiller, R. (2011) «Debt and Delusion», verschenen op www.project-syndicate.org op 11 juli 2011 (<http://www.project-syndicate.org/commentary/debt-and-delusion>), benaderd op 4 juli 2012.

⁸ <http://voxeu.org/article/debt-and-growth-revisited>

beide maatregelen is in de inwerkingtredingsbepaling geregeld dat deze terugwerken tot en met 1 juli 2012. Overigens zijn vooruitlopend op deze wetgeving op 25 mei 2012 beleidsbesluiten uitgevaardigd.¹ Op grond van deze beleidsbesluiten wordt goedgekeurd dat de verlaging van het tarief van de overdrachtsbelasting en van het btw-tarief op podiumkunsten en kunstvoorwerpen met ingang van 1 juli 2012 wordt toegepast.

3. Btw-schuif

De leden van de fractie van de PvdA ontvangen graag een onderbouwing van een antwoord uit de memorie van antwoord dat een verhoging van het algemene btw-tarief ongeveer proportioneel uitwerkt naar alle inkomensgroepen. Dit blijkt uit gegevens van het CBS. De gemiddelde druk van het algemene btw-tarief op de bestedingen in het 3^e, 4^e en 5^e inkomensdeciel (6,5%–6,6%) is vrijwel gelijk aan de druk in het hoogste inkomensdeciel (6,7%).

Tabel 1 Bestedingen en betaalde btw naar inkomensdecielen van het besteedbaar inkomen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Totaal bestedingen (*€ 1 000)	23,7	17,8	20,5	25,1	28,1	32,1	34,5	40,2	45,6	57,8
betaald hoog btw-tarief (€)	1 515	1 100	1 325	1 650	1 830	2 105	2 325	2 845	3 135	3 880
Betaalde btw als % van bestedingen	6,4	6,2	6,5	6,6	6,5	6,6	6,7	7,1	6,9	6,7

De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op het betoog van de hoogleraren Bovenberg en Jacobs dat een verhoging van het algemene btw-tarief terwijl het verlaagde btw-tarief gelijk blijft, economisch onverstandig is en grote welvaartsverliezen geeft.² In hun artikel betogen Bovenberg en Jacobs dat er in het algemeen geen goede redenen zijn voor tariefsdifferentiatie in de btw. Nederland hanteert een algemeen tarief van 19% en een verlaagd tarief van 6%. Het kabinet heeft in de Fiscale agenda³ ook aangegeven dat een uniform tarief op termijn na te streven is. Op dit moment is er echter bewust voor gekozen in tijden dat de koopkracht van mensen onder druk staat het lage tarief waartegen de meeste dagelijkse boodschappen worden gekocht intact te laten. Daarom is de keuze gemaakt om alleen het algemene tarief te verhogen en de opbrengst daarvan in fases terug te sluisen waarbij in 2013 de koopkracht van huishoudens met een lager inkomen zo veel mogelijk wordt gerepareerd. Gunstige effecten van een schuif van btw naar inkomsten-/loonbelasting worden ook bij deze keuze gerealiseerd. Een schuif van directe naar indirecte belastingen wordt aanbevolen door internationale instanties als de OESO en de Europese Commissie en door de Studiecommissie Belastingstelsel. Met deze maatregel wordt de structuur van de belastingheffing verbeterd. Bij een verhoging van de btw in combinatie met aanwending van de opbrengst voor een verlaging van de inkomsten- en loonbelasting, domineren op langere termijn de positieve effecten op de werkgelegenheid en groei. Zoals ook in de Fiscale agenda is toegelicht, leidt zo'n schuif ook tot een minder verstorend en meer solide belastingstelsel en daarmee tot positieve welvaartseffecten.

4. Vergroening

4.1 Niet afschaffen leidingwaterbelasting

De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom het kabinet van mening is veranderd over het voortbestaan van de belasting op leidingwater ten opzichte van het Belastingplan 2012 is gewijzigd. Voorts vragen deze leden hoe het niet afschaffen van de belasting op leidingwater zich verhoudt tot de richtlijnvoorstellen van de Europese Commissie met als doelstelling het watergebruik in Europa met dertig procent te vermin-

¹ Beleidsbesluiten van 25 mei 2012, nr. BLKB 2012/862M respectievelijk nr. BLKB 2012/863M.

² Bovenberg, A.L. en Jacobs, B. (2012) Economische analyse van het wandelgangenakkoord. Economisch Statistische Berichten, 97(4635), 294–297.

³ Kamerstukken II 2010/11, 32 740, nr. 1.

deren. Vanwege de afspraken rond het terugdringen van het begrotingstekort is besloten tot het voorstel om de afschaffing van de belasting op leidingwater uit te stellen. Inmiddels heeft de Europese Commissie een consultatieronde gehouden over de richtlijn met als doelstelling het watergebruik in de Europa met dertig procent te verminderen (Richtlijn waterefficiëntie¹). Als conclusie komt uit de consultatieronde naar voren dat waterschaarste wordt gezien als een regionaal probleem en dat bindende EU-maatregelen niet noodzakelijk worden geacht. De uitkomsten van de consultatieronde verminderen de kans op een gezamenlijke Europese aanpak.

4.2 Pakket heffingskorting groen beleggen

In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van de PvdA of zij uit het stopzetten van de afbouw van de heffingskorting voor groen beleggen mogen afleiden dat de situatie ten opzichte van die bij het Belastingplan 2011 veranderd is, merk ik het volgende op. De vijf partijen die het Begrotingsakkoord 2013 hebben gesloten, hebben gekozen voor een versterking van de duurzame economie. In dat kader hebben zij besloten om een fiscale stimulans voor groen beleggen te houden. Het betreft hier een afweging van fiscale faciliteiten door een andere politieke coalitie dan bij het Regeer- en gedoogakkoord uit 2010. Hieruit kan dan ook niet geconcludeerd worden dat het kabinet geheel of gedeeltelijk voorstander is van een verstoring van de marktorde, dit in antwoord op de vraag hierover van de leden van de fractie van de PvdA.

De leden van de fractie van de PvdA vragen voorts of het feit dat de omvang van cultureel en sociaal-ethisch beleggen gering is, niet juist een argument is om deze beleggingen te stimuleren. Zij menen dat de regeling een noodzakelijke stimulering biedt aan investeerders om te beleggen in maatschappelijke doelen als microfinanciering en vragen of het kabinet die mening deelt. Deze leden herhalen hun verzoek om een zorgvuldige onderbouwing. Daarbij vragen zij of het argument van vereenvoudiging wel relevant is, nu de fiscale faciliteiten voor groen beleggen wel van kracht blijven. Bij het afschaffen van de faciliteiten voor culturele en sociaal-ethische beleggingen is wel degelijk sprake van een vereenvoudiging in de regelgeving en een vermindering van de administratieve lasten. Het gaat immers niet alleen om de afschaffing van de heffingskortingen maar ook om het afschaffen van de daarmee corresponderende vrijstellingen in box 3 voor beide categorieën beleggingen. Van de drie soorten fiscaal gefacilieerde beleggingen blijft alleen die van groen beleggen over. Dit vereenvoudigt het aangiftebiljet en de uitvoering door de Belastingdienst. Een fiscale stimulans is overigens ook minder opportuun omdat juist bij de sociaal-ethische en culturele beleggingen ervan uitgegaan kan worden dat het overgrote deel van de beleggers in deze fondsen wordt aangetrokken door de maatschappelijke meerwaarde die deze fondsen hebben. Bij de beslissing om in deze fondsen te beleggen spelen de fiscale voordelen voor deze beleggers geen doorslaggevende rol. Daarnaast zijn de resultaten bij deze fondsen, met name de sociaal-ethische, ook zonder de fiscale voordelen, van dien aard dat een fiscale stimulans overbodig is.

5. Overige onderwerpen

5.1 Werkgeversheffingen hoge lonen en excessieve vertrekvergoedingen

De leden van de fractie van de PvdA vragen om een reactie op de brief van de KNVB waarin wordt gesteld dat de werkgeversheffing voor hoog loon voor de betaaldvoetbalorganisaties onredelijk en onbillijk uitwerkt, nu deze maatregel betrekking heeft op reeds in 2012 verstrekt loon. In het

¹ Richtlijn 2006/32/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 april 2006 (PbEG L 114).

Begrotingsakkoord 2013 is ervoor gekozen werkgevers van mensen met een hoger inkomen in het jaar 2013 te laten bijdragen aan de oplossing van de begrotingsproblematiek. Daartoe is de pseudo-eindheffing voor hoog loon voor de termijn van één jaar in het leven geroepen. Met deze maatregel wordt voor naar schatting € 500 miljoen bijgedragen aan het oplossen van de begrotingsproblemen. Alle werkgevers met werknemers die in 2012 een loon hadden dat hoger is dan € 150 000 vallen in beginsel (voor het meerdere) onder de maatregel. De zorgen die de betaaldvoetbalorganisaties uiten, gelden voor meer bedrijfstakken. Het is in dit licht bezien niet wenselijk om aan de individuele wensen van separate werkgevers of groepen werkgevers tegemoet te komen. Voor belastingheffing in het jaar 2013 waarbij wordt aangesloten op het loon over het jaar 2012 is gekozen om in het kader van het Begrotingsakkoord 2013 al in het kalenderjaar 2013 de pseudo-eindheffing te kunnen effectueren. Indien voor de berekening van de pseudo-eindheffing het loon over het kalenderjaar 2013 zou worden gebruikt, zou de heffing pas in 2014 kunnen worden berekend en afgedragen.

De leden van de fractie van de SP vragen hoe hoog de feitelijke opbrengst van de werkgeversheffing over de excessieve vertrekvergoedingen was in de jaren 2009–2011. De opbrengst staat vermeld in de volgende tabel.

Tabel 2 Opbrengst 30% pseudo-eindheffing excessieve vertrekvergoedingen

	Opbrengst (€ mln)
2009	€ 0,3
2010	€ 10,9
2011	€ 6,6
2012 (t/m 11 mei)	€ 14,7

Vervolgens vragen de leden van de fractie van de SP of er aanwijzingen zijn dat deze belasting van 30% gedragseffecten had. Bij de raming is in 2008 een schatting gemaakt van de feitelijke opbrengst, inclusief de verwachte effectiviteit van de maatregel. De geraamde opbrengst was € 10 miljoen¹ zodat de verwachte effectiviteit is gerealiseerd. De verwachte effectiviteit ter voorkoming van excessen in het beloningsbeleid en meer specifiek de excessieve vertrekvergoedingen was dat zij ofwel zou leiden tot een gewenste aanpassing van het gedrag ofwel zou leiden tot een evenwichtiger belastingheffing.

De leden van de fractie van de SP vragen hoe groot het ex-ante bruto-effect van de voorliggende maatregel (verhoging van 30% tot 75%) is. Het ex ante bruto effect zou zijn dat de opbrengst toeneemt naar rato van de tariefsmutatie, oftewel zou stijgen met € 15 miljoen tot € 25 miljoen per jaar.

De leden van de fractie van de SP vragen of het correct is dat het «substantiële» gedragseffect van de verhoging van de pseudo-eindheffing voor excessieve vertrekvergoedingen reden is om de structurele belastingopbrengst op nul te stellen. Een tariefsmutatie van 30% naar 75% is zodanig dat het kabinet verwacht dat de maatregel per saldo niet tot een additionele opbrengst leidt. Werkgevers zullen in veel gevallen geen excessieve vertrekvergoeding meer geven dan wel de vertrekvergoeding aanpassen zodanig dat niet aan het hogere tarief wordt toegekomen. Het kabinet verwacht overigens niet dat de excessieve vertrekvergoedingen niet meer voor zullen komen, dit mede gezien het feit dat er nog sprake kan zijn van lopende, civielrechtelijke bindende afspraken tussen werkgever en werknemer. Indien geen excessieve vertrekvergoedingen meer gegeven zouden worden, dan zou de maatregel tot een budgettaire derving van € 10 miljoen leiden (de huidige opbrengst).

¹ In de nota naar aanleiding van het verslag bij de Wet belastingheffing excessieve beloningsbestanddelen (Kamerstukken II 2007/08, 31 459, nr. 6) is een onderverdeling gegeven van de geraamde opbrengst van € 60 miljoen van de drie maatregelen uit het wetsvoorstel. Voor de werkgeversheffing bij excessieve vertrekvergoedingen is een opbrengst geraamd van € 10 miljoen, voor de werkgeversheffing bij backservice pensioenen € 25 miljoen en voor de carried interest maatregel € 25 miljoen.

De leden van de fractie van de SP vragen of ook is overwogen excessieve vertrekvergoedingen te verbieden. Het verbieden van een bepaald soort vergoedingen zoals bijvoorbeeld vertrekvergoedingen speelt zich af buiten het bereik van de fiscaliteit. Een dergelijk verbod zou civielrechtelijk geregeld moeten worden. Hiervoor is in het Begrotingsakkoord 2013 niet gekozen.

In de memorie van antwoord is vermeld dat bij de raming van budgettaire gevolgen in het algemeen geen rekening wordt gehouden met gedragseffecten, behoudens indien deze substantieel zijn. De leden van de fractie van de SP vragen naar aanleiding hiervan bij welk bedrag aan (potentiële) belastinginkomsten het kabinet de grens «substantieel» legt en of deze grens de regel wordt voor «de gebruikelijke systematiek». Op deze vraag is geen absoluut antwoord te geven. Dit hangt onder meer af van de orde van grootte van de belastingsoort zelf, de druk van de belasting in de totale prijs van eindproduct en de prijselasticiteit. Naarmate de belasting een meer substantieel onderdeel van het product uitmaakt, weegt een mutatie in het belastingtarief zwaarder door in de prijs van het eindproduct en zal dan eerder gedragseffecten veroorzaken. Evenzo geldt dat naarmate de vraag naar een product meer prijselastisch is het gedragseffect groter is bij prijsmutaties (en dus ook bij belastingtariefsmaatregelen).

5.2 Verlaagd btw-tarief podiumkunsten en kunstvoorwerpen

Onder verwijzing naar de toelichting bij de tweede nota van wijziging bij het Belastingplan 2011 vragen de leden van de fractie van de PvdA waarom het kabinet van mening is veranderd over het btw-tarief voor podiumkunsten en kunstvoorwerpen. De uit het Belastingplan 2011 voortvloeiende verhoging van het btw-tarief was onderdeel van het Regeer- en gedoogakkoord uit 2010 van de fracties van de VVD, het CDA en de PVV. In dat akkoord was besloten om op het terrein van cultuur meer ruimte te geven aan de samenleving en particulier initiatief en de overheidsbemoeienis te beperken. Inmiddels is het kabinet demissionair en is door een andere politieke coalitie, bestaande uit de VVD, het CDA, GroenLinks, D66 en de ChristenUnie, het Begrotingsakkoord 2013 gesloten. Deze politieke coalitie heeft een op zichzelf staande weging van fiscale faciliteiten gemaakt. Daarbij is ervoor gekozen de tariefverhoging voor podiumkunsten en kunstvoorwerpen terug te draaien.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of de voorgestelde verlaging van de btw op podiumkunsten, daar waar de prijzen van kaartjes door de verhoging van de btw waren gestegen, ertoe zal leiden dat de prijzen weer op het oude niveau terugkeren en zo nee wat daar de reden van is. Deze vraag is niet in algemeenheid te beantwoorden omdat de doorberekening van btw-verlagingen of van btw-verhogingen in de consumentenprijs een eigen beslissing is van de exploitanten van theaters en dergelijke. Zo heeft vorig jaar een aantal podia en producenten besloten de btw-verhoging niet door te berekenen aan bezoekers. Recent hebben de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) en de Vereniging Vrije Theaterproducenten (VVTP) hun leden opgeroepen de op 1 juli 2012 effectief geworden btw-verlaging ten goede te laten komen aan de bezoekers. Hoewel het thans nog te vroeg is voor een volledig beeld over de effecten van deze btw-verlaging, is het de algemene verwachting dat de exploitanten deze verlaging inderdaad aangrijpen voor het neerwaarts aanpassen van de prijzen van hun kaartjes. Daarmee zouden de prijzen, althans wat betreft de btw-component, kunnen terugkeren op het oude niveau.

5.3 Niet afschaffen belasting op alcoholvrije dranken

De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom het kabinet van mening is veranderd over de belasting op alcoholvrije dranken veranderd is. In het Belastingplan 2012 is opgenomen dat de belasting op alcoholvrije dranken met ingang van 1 januari 2013 wordt afgeschaft. De knelpunten vanuit de uitvoeringspraktijk, genoemd in de memorie van toelichting op het Belastingplan 2012, die de leden van de fractie van de PvdA aanhalen, bestaan nog steeds. De afbakening van de verschillende producten is aanleiding voor veel vragen en discussies. Daarnaast vergt de zogenoemde zelfpersproblematiek bij groente- en vruchtensappen onevenredig veel toezicht. Vanwege de afspraken rond het terugdringen van het begrotingstekort is echter besloten om de afschaffing van de belasting op alcoholvrije dranken uit te stellen.

6. Budgettaire aspecten

De leden van de fractie van de SP vragen om de tabel met de macro economische kernvariabelen van 2008 tot en met 2013 (tabel 1 uit de memorie van antwoord) te complementeren met de nog ontbrekende cijfers. Onderstaande tabel toont de belasting- en premieontvangsten en de uitgaven van het Rijk en sociale fondsen, alsmede de lokale overheden zowel in euro's als percentage van het BBP. In de gevraagde opstelling zijn de premieontvangsten ondergebracht bij het Rijk. De premieontvangsten (premies volksverzekeringen, zorgpremies en premies werknemersverzekeringen) komen ten goede aan de sociale fondsen. Vanwege de gevraagde opstelling zijn in het antwoord de premieontvangsten van de sociale fondsen met de belastinginkomsten van het Rijk samengevoegd. Voor de consistentie is dit ook gedaan voor de uitgaven. Vervolgens ontbreken voor de collectieve sector dan alleen nog de lokale overheden. Deze worden daarom apart gegeven. De afbakening van de sector «overheid» vervalt dan in deze opstelling. Het is niet eenduidig wat daar in de gevraagde opstelling mee wordt bedoeld.

Tabel 3 macro economische kernvariabelen 2008–2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Belasting- en premieontvangsten Rijk en Sociale Fondsen	221,9	207,0	216,0	218,6	224,1	236,3
2. Idem als % BBP	37,3%	36,2%	36,7%	36,3%	37,0%	37,9%
3. Uitgaven Rijk en Sociale Fondsen	212,8	233,8	243,4	242,7	243,4	250,7
4. Idem als % BBP	35,8%	40,9%	41,4%	40,3%	40,1%	40,2%
5. Saldo Rijk en Sociale fondsen	9,1	- 26,8	- 27,3	- 24,1	- 19,3	- 14,5
6. Idem als % BBP	1,5%	- 4,7%	- 4,6%	- 4,0%	- 3,2%	- 2,3%
7. Uitgaven lokale overheden	¹	96,4	99,0	99,6	101,3	100,5
8. Idem als % BBP	¹	16,9%	16,7%	16,5%	16,7%	16,1%
9. Inkomsten lokale overheden	¹	93,0	94,4	95,6	97,4	96,8
10. Idem als % BBP	¹	16,3%	16,0%	15,9%	16,1%	15,5%
11. Saldo lokale overheden	- 3,1	- 3,4	- 4,7	- 4,0	- 3,9	- 3,7
12. Idem als % BBP	- 0,5%	- 0,6%	- 0,8%	- 0,7%	- 0,6%	- 0,6%
13. Feitelijk EMU-saldo	1,0%	- 5,3%	- 5,4%	- 4,7%	- 3,8%	- 2,9%

¹ De cijfers voor uitgaven en inkomsten voor de lokale overheden zijn voor 2008 niet beschikbaar.

Ter toelichting op de tabel wordt het volgende opgemerkt. De gereali-seerde cijfers met betrekking tot de jaren 2008 tot en met 2011 zijn afkomstig uit de Financiële Jaarverslagen van het Rijk 2008, 2009, 2010 respectievelijk 2011. De cijfers met betrekking tot 2012 en 2013 betreffen de meest actuele CPB-raming (Juniraming 2012).

Voorts vragen de leden van de fractie van de SP om een aanvullende tabel waarin de overeenkomstige bedragen weergegeven zijn in «constante prijzen» van 2008 of een ander basisjaar. In onderstaande tabel zijn de bedragen uit tabel 3 gedefinieerd met de pBBP 2008.

Tabel 4 macro economische kernvariabelen 2008–2013 gedefleerd met de pBBP

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Belastingen en premieontvangsten Rijk en Sociale Fondsen	221,9	207,8	214,1	214,3	216,4	223,8
2. Idem als % BBP	37,3%	36,2%	36,7%	36,3%	37,0%	37,9%
3. Uitgaven Rijk en Sociale Fondsen	212,8	234,7	241,2	237,9	235,0	237,4
4. Idem als % BBP	35,8%	40,9%	41,4%	40,3%	40,1%	40,2%
5. Saldo Rijk en Sociale Fondsen	9,1	- 26,9	- 27,1	- 23,6	- 18,6	- 13,7
6. Idem als % BBP	1,5%	- 4,7%	- 4,6%	- 4,0%	- 3,2%	- 2,3%
7. Uitgaven lokale overheden	¹	96,8	98,1	97,6	97,8	95,2
8. Idem als % BBP	¹	16,9%	16,7%	16,5%	16,7%	16,1%
9. Inkomsten lokale overheden	¹	93,4	93,6	93,7	94,0	91,7
10. Idem als % BBP	¹	16,3%	16,0%	15,9%	16,1%	15,5%
11. Saldo lokale overheden	- 3,1	- 3,4	- 4,7	- 3,9	- 3,8	- 3,5
12. Idem als % BBP	- 0,5%	- 0,6%	- 0,8%	- 0,7%	- 0,6%	- 0,6%
13. Feitelijk EMU-saldo	1,0%	- 5,3%	- 5,4%	- 4,7%	- 3,8%	- 2,9%

¹ De cijfers voor uitgaven en inkomsten voor de lokale overheden zijn voor 2008 niet beschikbaar.

De staatssecretaris van Financiën,
F. H. H. Weekers